

GUIDELINE TIL HØRING AF GRÆNSEJUSTERING NATURA 2000

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

LF og SEGES har udarbejdet en guideline til indgivelse af høringssvar til forslag til justering af Natura 2000-områdernes grænser. Høringen løber frem til 3. januar 2018. Dokumentet er dynamisk og løbende justeringer kan forekomme.

- 1. Indledning - Høring om justering af grænserne for Natura 2000-områder
- 2. Baggrund for høringen
 - 2.1 Hvad kan der være fokus på i et høringssvar?
- 3. Hvad kan du finde på Miljøstyrelsens hjemmeside vedr. høringen?
- 4. Kortmateriale og høringsportal
 - 4.1 Tjek ændringer og eksisterende grænser
 - 4.2 Sådan afgives høringssvar
- 5. Gennemgang af faglige kriterier for grænsejusteringerne
 - 5.1 Generelle kriterier for ændringer i områdegrenserne
 - 5.2 Specifikke kriterier for at fjerne arealer fra Natura 2000-områderne
 - 5.3 Specifikke kriterier for at kunne inddrage arealer i Natura 2000-områderne
- 6. Særlige problemstillinger
 - 6.1 Ny natur og husdyrbrug
 - 6.2 Fra habitat til fuglebeskyttelsesområde
 - 6.3 Marker i omdrift fastholdes som bufferarealer i Natura 2000-områderne
 - 6.4 Ændrede områdefrænsningers betydning for tilskudsmulighederne
 - 6.5 Lavbundsarealer

1. Indledning - Høring om justering af

grænserne for Natura 2000-områder

Miljøstyrelsen har den 28. september 2017 sendt et forslag til justering af grænserne for Natura 2000-områder i offentlig høring.

Formålet med høringen er at mindske antallet af intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper. Samtidig kan grænsejusteringen betyde, at der sker en udvidelse af områder med beskyttet natur, hvor det understøtter naturdirektivernes formål.

Endvidere er der foretaget en kvalitetssikring og teknisk tilretning af grænserne således, at præcisionen svarer til de digitale værktøjer, der findes i dag.

Forslaget indebærer, at ca. 28.000 ha eksisterende Natura 2000-areal skal tages ud af Natura 2000 områderne. Dette areal består primært af intensivt dyrket landbrugsjord, men også byer og sommerhusområder. Til gengæld foreslås det også, at de eksisterende Natura 2000-områder udvides med ca. 5.000 ha natur, der i dag ligger udenfor, men i tilknytning til områderne. Seks habitatområder foreslås helt eller delvist at blive omklassificeret til også at være fuglebeskyttelsesområde.

Ændringerne er i høring frem til 3. januar 2018. Materiale og information vedr. høringen kan findes på [Miljøstyrelsens hjemmeside](#)

Se endvidere denne guidelines afsnit 3.

Ændringerne tager udgangspunkt i en række politisk vedtagne kriterier, som gennemgås i denne guidelines afsnit 5.

Når den offentlige høring er slut, og Miljøstyrelsen har behandlet de indkomne høringssvar, skal miljø- og fødevareministeren og aftaleparterne bag Naturpakken tage stilling til resultatet. Endvidere vil EU-kommissionen skulle godkende væsentlige ændringer af grænserne. De nye afgrænsninger vil først gælde, når miljø- og fødevareministeren har udstedt en bekendtgørelse med de nye grænser.

Hvis der, som resultat af høringsfasen, foreslås ændret i nogle af områdegænserne, vil der blive gennemført en kort ekstra høring af relevante parter, inden der tages endelig stilling til, om det skal indgå i den endelige afgrænsning.

Miljøstyrelsen har forud for høringen gennemgået alle de udpegede Natura 2000-områder på land og vurderet, om de rummer arealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper.

Desuden har styrelsen på baggrund af egen viden og tekniske indspil fra særligt kommuner og statslige lodsejere foreslået mindre udvidelser med tilgrænsende værdifuld natur.

Formålet med høringen er blandt andet at høre lodsejere og aktører, om der er flere arealer, der i dag er klassificeret som Natura 2000, der ikke bør være det.

Der er på denne baggrund sendt direkte henvendelse i e-boks til lodsejere med adresse i Natura 2000 (med CVR-nummer) og berørte erhvervsdrivende (med CVR-nummer) lokaliseret på en adresse indenfor 500 m af både de nuværende og forslag til justerede Natura 2000-grænser. I nogle tilfælde vurderes det dog, at husdyrholdere godt kan blive berørt selvom anlægget ligger uden for denne afstand, ligesom der også kan være lodsejere med arealer

inden for Natura 2000 afgrænsningerne, som ikke har fået en direkte henvendelse.

2. Baggrund for høringen

Med Aftale om Naturpakke fra maj 2016 blev det besluttet at undersøge mulighederne for at tilpasse Natura

2000-områdernes grænser. Aftaleteksten er:

"Tilpasning af Natura 2000-områdernes afgrænsning

Natura 2000-områderne er nogle af de mest værdifulde naturområder i Danmark. Der indgår dog i de udpegede Natura 2000-områder intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper, men som alligevel er underlagt nogle af de krav, der følger af Natura 2000-udpegningen.

Der iværksættes, i dialog med interessenterne og EU-kommissionen, en gennemgang af afgrænsningen af Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge muligheden for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide de udpegede områder med mere værdifuld natur, hvor det understøtter direktivmål." (Naturpakken side 13)

Landbrug & Fødevarer har gentagne gange peget på det uhensigtsmæssige i, at der er så store arealer med landbrugsjord i omdrift inden for Natura 2000-grænserne. Det var derfor glædeligt, at regeringen og dens aftalepartier (Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti) valgte at tage en revision af Natura 2000-grænserne med i aftalen om Naturpakken.

Ud over muligheden for at tage intensivt drevne arealer og byarealer ud af Natura 2000-områderne giver justeringen også mulighed for at rette en række tekniske fejl i de gamle udpegninger. Denne justering ville formentlig være gennemført uanset Naturpakkens tiltag.

At der i forbindelse med aftalen om Naturpakken også er givet mulighed for at tage nye naturarealer ind i Natura 2000-områderne, kan set fra landbrugets side give anledning til en vis bekymring, idet det potentielt vil kunne føre til restriktioner for især husdyrbrug beliggende i nærheden af naturområderne. På denne baggrund er det helt afgørende, at de overordnede **kriterier for ny natur** og **kriterierne for friholdelse af arealer omkring husdyrbrug** overholdes (se endvidere afsnit 5).

Endvidere har der også været fokus på det forhold, at Danmark for visse naturtyper har udpeget en mindre procentdel af de nationale forekomster, end EU-kommissionen anbefaler. En målrettet udvidelse af arealet med disse naturtyper er dog ikke taget med som et kriterie i forbindelse med det endelige forslag til grænsejusteringer.

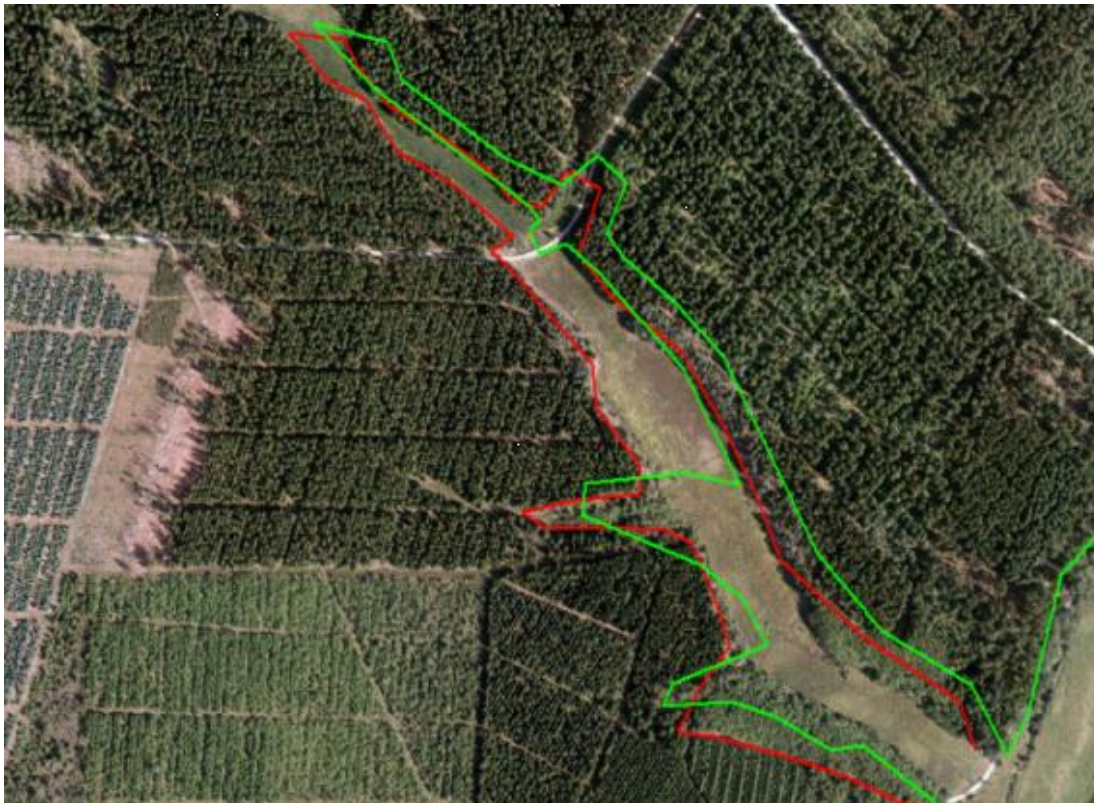
Kvalitetssikring af områderne

En del af græsejusteringen består i, at der er foretaget en kvalitetssikring og teknisk tilretning af grænserne således, at præcisionen svarer til de digitale værktøjer, der findes i dag.

Dette er sket ved, at Miljøstyrelsen har gennemgået alle områdegrenser og sammenholdt dem

med blandt andet tidligere indgivne høringssvar og de faktiske forhold på lokaliteten. Dette har ført til mindre justeringer af grænserne, og der er i høj grad tale om tilretning af fejl opstået ved indtegnning og digitalisering af kortmateriale.

På næste side ses eksempler på sådanne tekniske tilretninger.

2.1 HVAD KAN DER VÆRE FOKUS PÅ I ET HØRINGSSVAR?

I forbindelse med afgivelse af høringssvar vil der være to centrale fokuspunkter:

- Er der kommet nye arealer ind, som kan få betydning for landbrugsdriften eller den øvrige råderet over arealer?
- Er der arealer, som burde være taget ud, men som ikke er med i forslaget?

I begge tilfælde vil det være nødvendigt at kigge på kortmaterialet på Miljøstyrelses hjemmeside for at se de foreslåede ændringer.

For så vidt angår det første spørgsmål er det især i forbindelse med husdyrproduktionen, at der vil kunne opstå konsekvenser ved at tage ny natur ind i områderne. Dette forhold gennemgås i denne guidelines afsnit 6.1. Der vil også kunne være konsekvenser i de tilfælde, hvor habitatområder udvides til også at være fuglebeskyttelsesområder - dette beskrives i afsnit 6.2

Hvis der er landbrugsarealer, som ønskes udtaget, men som ikke er med i forslaget kan det skyldes flere forskellige forhold – fx:

- Det kan være, at arealet ønskes bibeholdt som buffer op mod habitatnatur (se afsnit 6.3), eller det kan være et lavbundsareal, der vurderes at have betydning for lavbundshabitatnaturtyper eller arter tilknyttet lavbund (se afsnit 6.4). Det kan i begge tilfælde overvejes at påpege i et høringssvar, at arealerne ønskes udtaget, hvis der er tale om intensive landbrugsarealer. Der bør i den forbindelse argumenteres mod de anvendte kriterier (fx at der ikke er behov for buffer, fordi anden lovgivning sikrer, at fx afdrift fra dyrkningsarealer ikke finder sted eller, at det ikke er realistisk, at arealet på grund af store dyrkningsmæssige interesser vil blive omlagt eller lign. på en sådan måde, at det vil kunne få betydning for naturen).
- En anden grund til, at arealer ikke tages ud, kan være, at de har betydning for trækkende bestande af fugle fx gæs i fuglebeskyttelsesområder. Hvis arealet ønskes udtaget, kan det være en fordel at påvise, at de fugle, som benytter arealet, vil have samme muligheder for fx fødesøgning eller rast på andre arealer inden for Natura 2000-området eller, at det ikke vil have nogen negativ betydning, hvis arealet tages ud af områdeudpegningen. Se endvidere afsnit 6.2 og kriterie c i afsnit 5.2
- Der vil også kunne være arealer med intensiv landbrugsdrift, som ikke ligger i kanten af Natura 2000-områderne. Sådanne arealer vil heller ikke blive taget ud, da man ikke ønsker at lave "huller" i områderne.

Centralt for alle høringssvar vil være, at det er vigtigt at forholde sig til de faglige kriterier, der er opstillet - både for de arealer der skal ud af, og de arealer der skal ind i områderne. Hvis der ønskes andre ændringer end de foreslåede, vil det være vigtigt ud fra et fagligt perspektiv at kunne argumentere for, hvorfor et areal fx er omfattet af kriterierne for udtagning eller ikke lever op til de kriterier, der skal til, for at det kan komme ind i området. De enkelte kriterier gennemgås i afsnit 5.

3. Hvad kan du finde på Miljøstyrelsens hjemmeside vedr. høringen?

På Miljøstyrelsens hjemmeside mst.dk er der oprettet en underside med alle informationer om grænsejusteringen og høringen.

På denne side ligger:

- Link til kort i miljøgis med oversigt over justeringerne og med en række forskellige relevante kortlag
- Link til høringsportalen, hvor der kan afgives høringssvar med tilhørende indtegning på kort
- Vejledning om indgivelse af høringssvar
- Fakta om grænsejusteringen og om Natura 2000 generelt
- Liste med beskrivelse af forslag til ændringer i de enkelte Natura 2000-områders grænser
- Faglige kriterier til justering af Natura 2000-områdegrensene
- Kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug

Endvidere er der også link til en række baggrundsmaterialer vedr. grænsejusteringen – fx powerpoint præsentationer, som Miljøstyrelsen har brugt for til forskellige interessentmøder og faglige baggrundsnotater fra DCE vedr. blandt andet arealopgørelser for forskellige naturtyper.

Endelig ligger der også en tidsplan for processen med uddybning af de forskellige faser i forløbet.

4. Kortmateriale og høringsportal

4.1 TJEK ÆNDRINGER OG EKSISTERENDE GRÆNSER

Når du skal orientere dig om, hvilke ændringer der er eller synes at mangle i dit nærområde, inden du afgiver høringssvar, kan du dels orientere dig i lister, der generelt beskriver de forslag til ændringer, der er foretaget i de enkelte områder dels på nogle oversigtskort i miljøgis.

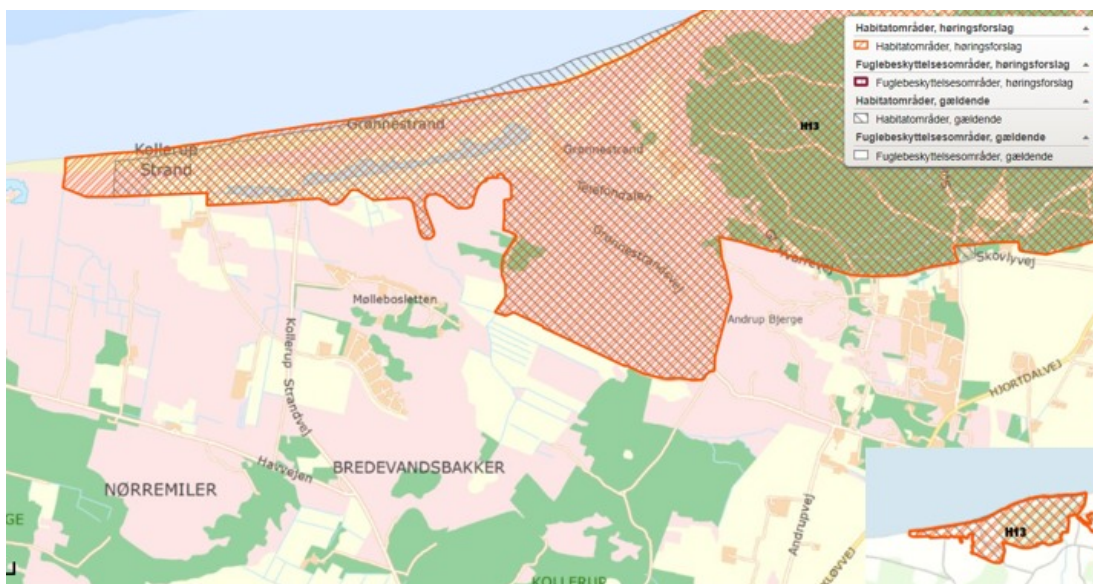
I listerne er der en kort beskrivelse af, hvilke ændringer, der er foretaget i henholdsvis i habitatområderne og fuglebeskyttelsesområderne, som Natura 2000-områderne udgøres af. Ændringerne er beskrevet ved en kort tekst, samt angivelser af de arealmæssige ændringer. Listerne giver et hurtigt overblik over mulige ændringer i nærliggende Natura 2000-områder, se nedenfor.

Natura 2000 nr.	Natura 2000 navn	Arealer fjernet fra Natura 2000-beskyttelsen		Arealer tilføjet til Natura 2000-beskyttelsen	
		Land (ha)	Vand (ha)	Land (ha)	Vand (ha)

Habitat nr./fuglebeskyttelses nr.	Overordnet beskrivelse af forslag til justerede områdegrænser for hhv. habitat- og fuglebeskyttelsesområder dækkende i aktuelle Natura 2000-område				
N13	Svinkløv Klitplantage og Grønne Strand	1,6	0,0	8,7	0,0
H13	Området er foreslået udvidet vestpå med et mindre klitareal, hvor grænsen følger naturligt skel i landskabet. Nogle ejendomme i kanten af området er foreslået fjernet. Områdegrænserne er kvalitetssikret og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.				
N14	Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord	1.019,2	6,4	81,3	0,0
H14	Området er foreslået reduceret, da der er fjernet intensivt drevne landbrugsarealer og lokalplanlagte arealer, herunder sommerhusområder. Ved Hevring er området foreslået udvidet med et tilstødende areal med klitnatur. Områdegrænserne er kvalitetssikret og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.				
F2	Området er foreslået udvidet med intensivt drevne landbrugsarealer og lokalplanlagte arealer, herunder sommerhusområder. Området er nord for Asaa foreslået udvidet med et mindre tilstødende naturareal af hensyn til rød glente. Områdegrænserne er kvalitetssikret og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.				
F15	Området er foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer i forbindelse med områdets to fjorde. Områdegrænserne er kvalitetssikret og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.				

Listerne kan ses [her](#).

Kortene giver et mere detaljeret overblik over præcist, hvor ændringerne er foretaget. En del af de arealmæssige ændringer skyldes de tekniske rettelser, og flere af de arealer, der foreslås tilføjet, er ret små arealer langs områdeafgrænsningen. Der kan være nødvendigt at zoome tæt på for at se disse ændringer.

Kortene kan findes [her](#).

Ud over kortlag med de gældende områdeafgrænsninger og høringsforslagenes områdeafgrænsninger er der en række lag, der viser kortlagte naturtyper og levesteder. Der er også et lag, der viser "Arealer der friholdes for udvidelser". Det vil sige arealer omkring eksisterende husdyrbrug, hvor habitatområderne ikke vil blive udvidet med kategori 1 natur, se afsnit 6.

En række af kortlagene kan trækkes ind i egne GIS-programmer som VMS/WMTS eller downloades fra [hjemmesiden](#) og derved sammenholdes med andre registreringer, fx § 3-kort, kort med særlige udpegninger, markkort, præcis opmåling af afstande i forhold til husdyrbrug m.v.

4.2 SÅDAN AFGIVES HØRINGSSVAR

Høringssvar kan gives ved at skrive direkte til mst@mst.dk eller som alm. post til Miljøstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø. Der er også en mulighed for at afgive dit høringssvar via den [Digitale Høringsportal](#). Fordelen ved den digitale høringsportal er, at du kan tegne oven i kortene med forslag til områdefægrænsningerne.

Forslagene er i høring frem til den 3. januar 2018, men det er ofte en fordel at være i god tid, og derved undgå kø i det digitale system.

Det kan anbefales at læse de faglige kriterier nedenfor, inden du afgiver høringssvar. Så har du en bedre forståelse for, hvordan du skal argumentere, hvis der skal være en god chance for, at ønskerne kan imødekommes.

5. Gennemgang af faglige kriterier for grænsejusteringerne

Justeringen af grænserne for Natura 2000-områderne bygger på en række faglige kriterier, som er udarbejdet af Miljøstyrelsen. Kriterierne har været drøftet med en række interessenter - herunder Landbrug & Fødevarer og SEGES samt KL og en række grønne organisationer.

De overordnede kriterier er endvidere politisk vedtaget af aftaleparterne bag naturpakken (V, K, DF og LA).

Der er fastlagt kriterier både for, hvilke arealer, der kan tages ud af Natura 2000-områderne og for de nye naturarealer, der tages med ind i områderne.

For begge typer af områder, er det en forudsætning, at de lever op til faglige kriterier – og som udgangspunkt vil det ikke være muligt at få hverken arealer ud eller ind, med mindre ændringerne er i overensstemmelse med disse kriterier.

Dette betyder blandt andet, at det ikke vil være muligt at få taget arealer ud af områderne, hvis der er tale om kortlagt habitatnatur lign., men på den anden side, vil der heller ikke blive taget nye arealer ind, hvis de ikke har eksisterende naturværdier.

De forskellige kriterier gennemgås nedenfor med en angivelse af, hvad det betyder i praksis og hvordan man evt. kan tjekke, om et område lever op til de faglige kriterier.

Faglige kriterier for grænsejusteringerne:

5.1 GENERELLE KRITERIER FOR ÆNDRINGER I OMRÅDEGRÆNSERNE

- a. For enhver ændring skal det kunne begrundes naturfagligt, at der ikke sker en kvalitativ

forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning (2017)

Kommentar:

Der er tale om en overordnet faglig vurdering, der skal sikre, at ændringen i grænserne ikke medfører en forringelse af naturkvaliteten i områderne. Kriteriet vil i høj grad blive opfyldt gennem opfyldelse af de mere specifikke kriterier for udtagning af arealer, se nedenfor.

- b. Ændringer i områdegrenserne skal som udgangspunkt ske i randen af Natura 2000-områderne, således at der ikke laves "huller" i områderne

Kommentar:

Dette kriterie er medtaget for at sikre sammenhæng i de udpegede områder – både af hensyn til naturtyper og arter og af hensyn til forvaltningen af områderne. Kriteriet betyder, at fx arealer med intensivt drevet landbrugsjord, der ligger inde i midten af et Natura 2000-område, ikke er blevet taget ud, selvom det ellers opfylder de øvrige faglige kriterier. Omvendt bør nye naturarealer, der tages ind, ligge helt op ad de eksisterende grænser, således at der ikke skal tages ny ikke-natur ind for at sikre sammenhæng eller skabes huller mellem den nye natur og de eksisterende områder. Der bør ikke tages nye landbrugsarealer ind for at skabe sammenhæng med ny natur.

- c. Der tages så vidt muligt hensyn til at tilpasse Natura 2000-grænserne til naturlige skel (fx veje, diger, levende hegn, vandløb, kyst, skovbryn m.v.), så områdegrenserne så vidt muligt kan genfindes i landskabet

Kommentar:

Tilpasning til naturlige skel skal bør ikke forhindre, at landbrugsarealer i kanten om områder tages ud. Hvis der ikke er andre forhold, der taler for at et område ikke tages ud, bør det påpeges, at dette kriterie ikke bør være afgørende for, om at areal tages ud.

- d. Når der i nedenstående tekster omtales naturtyper og arter, henvises der til hhv. habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 og regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget, jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk.1.

Kommentar:

Faglig præcisering af hvad der forstås ved arter og naturtyper. Det er således ikke et argument for at tage et areal ind, at der findes arter eller naturtyper, som ikke optræder på direktivernes bilag.

5.2 SPECIFIKKE KRITERIER FOR AT FJERNE AREALER FRA NATURA 2000-OMRÅDERNE

a. Der fokuseres på at fjerne følgende arealtyper fra Natura 2000-områderne:

- 1. Arealer i byzone
- 2. Arealer med tæt bebyggelse, lokalplanlagte arealer med tæt bebyggelse som formål,

- 3. Aftaleområder for sommerhuse (fra 1977 og senere regionplangodkendte områder),
- 4. Arealer planlagt for eller med anlæg eller særligt forstyrrende aktiviteter (herunder erhvervshavne)
- 5. Intensive jordbrugsarealer (herunder landbrug og skovbrug)

Kommentar:

Kriterierne følger den politiske aftale i Naturpakken. Der er således fokus på arealer uden naturværdier, som ikke bidrager til at sikre beskyttelsen i Natura 2000-områderne. Dette betyder, at der ikke vil blive taget arealer ud med habitatnatur – dvs. naturtyper som er på udpegningsgrundlaget for de enkelte områder.

Mange landmænd oplever at få begrænsninger i fx deres mulighed for udvikling af husdyrproduktionen på grund af naturarealer inden for Natura 2000-områderne – de såkaldte kategori 1 områder. Med den aktuelle høring er der desværre ikke nogen mulighed for at få taget sådanne naturområder ud af udpegningen eller for at få dem ændret eller slettet fra naturtypekortlægningen i Natura 2000-planernes basisanalyse.

Der er ikke nogen klar definition af, hvad der forstås ved "intensive jordbrugsarealer". Hvis der er områder, med jordbrugsdrift, som ikke foreslås taget ud i høringsmaterialet og som ellers opfylder de øvrige kriterier, bør dette kommenteres i et evt. høringssvar, hvis det ønskes udtaget. I den forbindelse bør der være en beskrivelse af, hvilken form for intensivt jordbrug der drives på arealet og omfanget heraf.

b. Som udgangspunkt fjernes der ikke arealer:

- 1. Med habitatnatur (der foretages dog en konkret vurdering for enkelte søer og vandløbsbræmmer med høje urter (6430) langs helt kanaliseret vandløb)

Kommentar:

Ved habitatnatur forstås naturtyper på habitatdirektivets bilag 1. Dvs. at, hvis der er naturarealer med natur, der ikke er på habitatdirektivets bilag 1, og de i øvrigt opfylder kriterierne til udtagelse, vil det kunne påpeges i et høringssvar, hvis det ønskes ud af udpegningen.

- 2. Med levesteder med væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 eller 2 (der foretages dog en konkret vurdering for stor vandsalamander), fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget

Kommentar:

Levesteder for bilagsarter kan ses ved at slå kortlaget "Natura 2000 – arter og levesteder" til. Der er dog ikke tale om en dækkende opgørelse af levesteder, og der kan forekomme arter i områder, der ikke er registreret på kort. Der findes på kortlaget ikke opgørelser over arealer, der anvendes regelmæssigt af tilbagevendende trækfuglearter. Da vandsalamander forekommer i en lang række vandhuller landet over, lægges der op til, at der evt. kan foretages en konkret vurdering af, om områder med vandsalamander kan tages ud af udpegningen.

- 3. Hvor der er givet tilskud til gennemførte projekter, der understøtter målsætningen i

Natura 2000-planen. Dette gælder ikke for arealer, hvor der er givet tidsbegrænsede tilskud til slet/afgræsning

Kommentar:

Kriteriet er medtaget ud fra blandt andet den betragtning, at staten har investeret i en forbedring af naturtilstanden i de områder, hvor der er igangsat en projektordning. De projekter, der kan være tale om, er Natura 2000- projektordningerne: Rydning og forberedelse til afgræsning i Natura 2000, Etablering af naturlige vandstandsforhold og Skov med biodiversitetsformål. Hvis der er givet tilskud til en af disse projekttyper, vil arealet ikke kunne tages ud af Natura 2000-området. Hvis der derimod er givet tilskud til afgræsning eller slæt på arealerne, vil de godt kunne tages ud, hvis de ellers opfylder de øvrige kriterier, idet plejegræsordningen ikke kun er målrettet Natura 2000-indsatsen. Hvis der både er givet tilskud til fx hegning / rydning (forberedelse til afgræsning) og afgræsning, vil det være projektordningen, der er styrende for, om arealet kan tages ud.

- 4. Hvor der er registreret lavbundsarealer, der har betydning for og ligger i tilknytning til lavbundshabitatnaturtyper eller arter knyttet til lavbundsområder (habitatnaturtyper og arter på aktuelle Natura 2000-områders udpegningsgrundlag), der har betydning for at sikre:
- opretholdelsen af det eksisterende udpegningsgrundlag (arealer, der endnu ikke er kortlagt, kan være af stor betydning for et områdes udpegningsgrundlag, fx som fouragerings- eller rasteområde for fx fugle, sommerfugle, padder mm.)
- drift og pleje på den specifikt beskyttede natur

Kommentar:

Der vil i begge tilfælde være tale om en faglig vurdering af, om de områder, der ønskes udtaget, har en aktuel eller potentiel betydning for at opretholde eller forbedre tilstanden for habitatnaturtyper og/eller arter. I forbindelse med arter kan der være padder og fugle, der anvender arealerne til at raste (evt. overvintre) og fouragere. Sådanne arealer kan fx være lavbundsarealer med permanent græs

Der kan også være tale om arealer, der støder op til mindre kortlagte naturtyper, og hvor det kan være en forudsætning/fordel for opretholdelsen af naturkvaliteten på disse arealer, hvis der kan ske en samdrift i form af pleje på begge områder. Det kan evt. også være et ønske om fastholdelse med ønske om at genskabe en naturlig hydrologi. Se også afsnit 6.4

*Det er ikke i høringsmaterialet muligt at se, hvilke faglige overvejelser der ligger til grund for vurderingen af de enkelte arealer. Hvis der ønskes en begrundelse for, hvorfor et areal er foreslået udtaget - eller en begrundelse for, hvorfor et intensivt dyrket areal ikke er foreslået udtaget, kan der rettes henvendelse til **Miljøstyrelsens regionale naturenheder**.*

c. Supplerende kriterier for at udtage arealer i fuglebeskyttelsesområder:

- 1. Sammenhængende arealer på øer, der er over 100 ha og består af enten intensiv jordbrugsdrift, bebyggelse m.v. (jf. pkt. 2a), kan udtages efter en konkret vurdering, hvis aktuelle fuglebeskyttelsesområder er udpeget for tilbagevendende trækfugle
- 2. Hvis der er fugle på udpegningsgrundlaget, der kan have tilknytning til omdriftsarealer,

foretages der en konkret vurdering af, hvorvidt omdriftsarealer kan udtages

- 3. Arealer i omdrift kan udtages, når de vurderes ikke at være af væsentlig betydning for udpegningsgrundlaget, herunder fx forekomster af svaner og gæs

Kommentar:

I forbindelse med fuglebeskyttelsesområder kan gælde nogle supplerende kriterier, der betyder, at selvom et areal udnyttes til intensivt jordbrug, kan der være forhold, der betyder, at det alligevel ikke tages ud af udpegningerne. Det vil ofte være landbrugsarealer, der anvendes som føde- eller rastearealer for trækkende fugle, fx gæs og svaner. Det fremgår dog af kriteriet, at arealerne skal have en væsentlig betydning for arterne, før det betyder, at de ikke kan tages ud.

Da der vil være tale om en faglig vurdering af, hvorvidt et areal har en betydning for fugle, kan det være nødvendigt at høre Miljøstyrelsens regionale naturenhed om, hvorfor et givent areal, der ellers opfylder kriterierne, ikke er taget ud.

Hvis arealet ønskes udtaget, kan det være en fordel at påvise, at de fugle, som benytter arealet, vil have samme muligheder for fx fødesøgning eller rast på andre arealer inden for Natura 2000-området eller, at det ikke vil have nogen negativ betydning, hvis arealet tages ud af områdeudpegningsen.

For intensivt drevne landbrugsarealer i fuglebeskyttelsesområder gælder, at en række konkrete aktiviteter på arealet skal anmeldes, før de kan igangsættes. Dette er tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder samt opdyrkning af vedvarende græs.

Hvis det kan sandsynliggøres, at disse aktiviteter ikke vil blive igangsat – eller der fx allerede lovligt er etableret læhegn eller lign. på arealerne, kan det være et argument for, at arealet kan udtages, uden at det vil have en negativ effekt for fuglene.

Se endvidere afsnit 6.2.

5.3 SPECIFIKKE KRITERIER FOR AT KUNNE INDDRAGE AREALER I NATURA 2000-OMRÅDERNE

a. Der kan inddrages bilagsnatur eller levesteder for bilagsarter (se pkt. 1d), hvis:

- 1. Arealerne ligger i tilknytning til anden kortlagt habitatnatur eller til et levested for bilagsarter (pkt. 1d)
- 2. Naturarealerne har en god kvalitet

Kommentar:

Det fremgår af kriteriet, at nye områder kun kan inddrages, hvis der er tale om naturtyper, som fremgår af habitatdirektivets bilag 1, og de endvidere er på udpegningsgrundlaget for området (se kriterie bii – nedenfor). Endvidere skal de nye naturarealer ligge i tilknytning til "anden

kortlagt habitatnatur” eller levested for bilagsarter (habitatdirektivets bilag 1 eller 2). Med kortlagt habitatnatur menes de naturområder, der i forbindelse med Natura 2000-planernes basisanalyse er kortlagt som en af de habitatnaturtyper, der fremgår af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område. Det er således ikke nok, at et område ligger op til selve områdegrænsen for Natura 2000-området eller støder op til andre ikke kortlagte naturarealer. Den kortlagte habitatnatur kan ses på kortmaterialet på Miljøstyrelsens hjemmeside ved at slå de tre kortlag vedr. kortlægning og tilstandsvurdering til (sø-naturtyper, marine naturtyper, terrestriske naturtyper). Levesteder for bilagsarter kan ses ved at slå kortlaget ”Natura 2000 – arter og levesteder” til.

Med hensyn til om de nye naturarealer har god kvalitet, vil det komme an på en faglig vurdering. Nogle arealer kan være kortlagt og tilstandsvurderet, fx i forbindelse med en § 3-registrering, men ellers vil der være tale om en vurdering foretaget af Miljøstyrelsens regionale enhed. Der foreligger ikke i forbindelse med høringsmaterialet nogen beskrivelser af de arealer, der er foreslået taget ind i områderne. Evt. konkrete spørgsmål om sådanne arealer bør rettes til Miljøstyrelsens regionale enhed.

b. Ved vurdering af om arealerne kan inddrages, lægges der vægt på

- 1. Afstand til nærmeste husdyrbrug – ved forslag om medtagelse af ammoniakfølsom natur lægges der vægt på afstanden til husdyrbrug, således at eksisterende husdyrbrug ikke berøres yderligere af husdyrregulering

Kommentar:

Se afsnit 6.1

- 2. Udpegningsgrundlag – naturtypen eller arten skal være på udpegningsgrundlaget

Kommentar:

*For at et areal kan inddrages, skal naturtypen, eller den art arealet er levested for, være på udpegningsgrundlaget for det konkrete Natura 2000-område. Udpegningsgrundlaget ses i de enkelte **Natura 2000-planer**, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.*

- 3. Naturkvalitet – bedst naturkvalitet prioriteres højest

Kommentar:

Se ovenfor vedr. naturkvalitet (kriterie aii).

- 4. Hidtidig registrering – områder som i forvejen er udpeget som habitatområde vurderes med henblik på mulig udpegning til fuglebeskyttelsesområde, hvis der er en stabil forekomst af sjældne eller truede fuglearter nævnt på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag (jf. pkt. 1d)

Kommentar:

*I 6 tilfælde er habitatområder i forbindelse med områdejusteringen foreslået helt eller delvist udvidet til også at blive udpeget som fuglebeskyttelsesområder for sjældne eller truede arter. Dette vil være sket på baggrund af, at de pågældende arter er registreret i området. Evt. nærmere oplysninger om dette vil kunne fås hos **Miljøstyrelsens regionale naturenhed**. Se*

endvidere afsnit 6.2

- 3. Supplerende kriterier til inddragelse af arealer i fuglebeskyttelsesområder
- 5. Væsentlige forekomster af sjældne bilag 1-arter eller arter i stærk tilbagegang vurderet ud fra areal eller udbredelse
- 6. Meget sjældne bilag 1-arter med stabil bestand eller bestand i fremgang
- 7. Væsentlige levesteder for en række bilag 1-arter, hvor kun en mindre del af bestanden vurderes at være dækket af fuglebeskyttelsesområderne
- 8. Væsentlige arealer til at sikre det eksisterende områdes udpegningsgrundlag

Kommentar:

Hvis et eksisterende fuglebeskyttelsesområde er foreslået udvidet, vil det skulle ske på baggrund af, at de nye områder rummer forekomster af sjældne eller meget sjældne arter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1. Det kan også være ud fra en betragtning om, at der er behov for supplerende arealer til at sikre en art, som området i forvejen er udpeget for. Der er tale om en faglig vurdering, og yderligere informationer om hvilke arter, der vil være tale om, kan fås hos Miljøstyrelsens regionale naturenheder. Se endvidere afsnit 6.2 vedr. fuglebeskyttelsesområder.

6. Særlige problemstillinger

En af de mest vidtrækkende konsekvenser af ændrede områdeafgrænsninger er risikoen for, at nye arealer bliver omfattet af husdyrlovens § 7 (kategori 1-natur). Husdyrlovens § 7 medfører, at der kan stilles krav til nærliggende husdyrbrugs ammoniakudledning, og at mulighederne for at udvikle bedrifter nær Natura 2000-områderne indskrænkes.

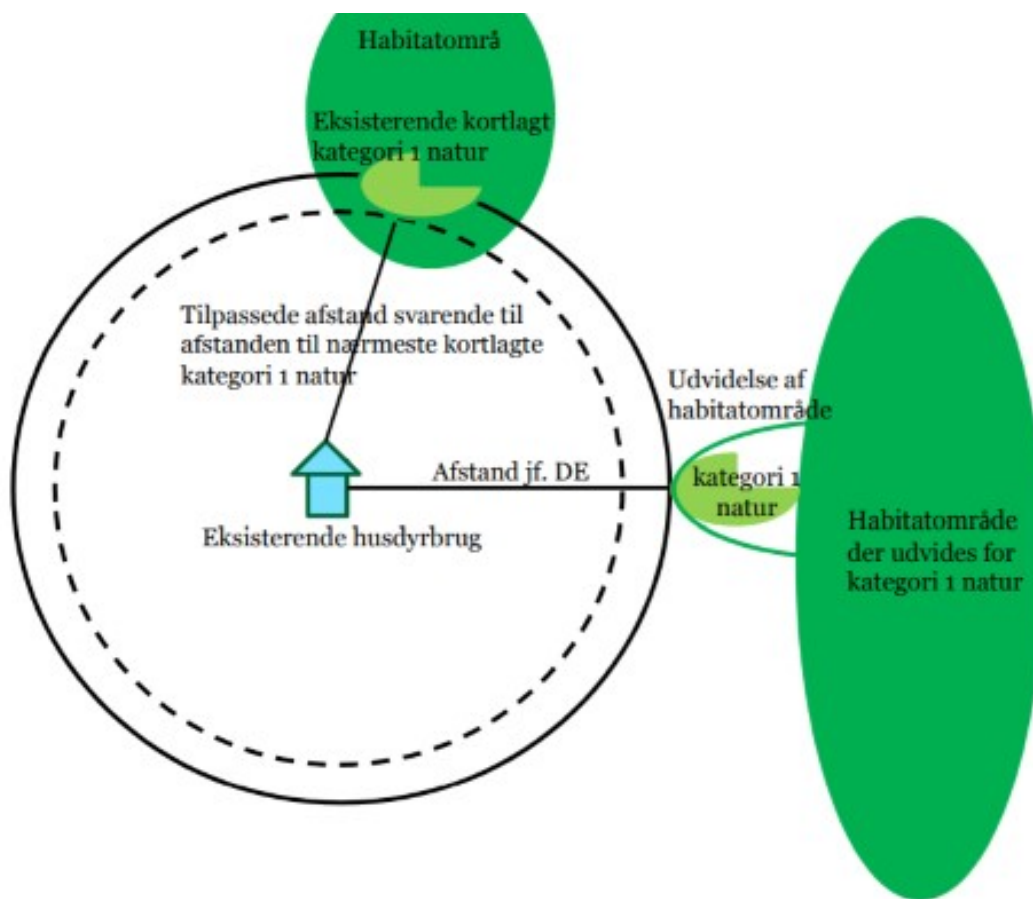
6.1 NY NATUR OG HUSDYRBRUG

Styrelsen har forsøgt at imødegå, at de nye arealer, som Natura 2000-områderne udvides med, giver yderligere restriktioner for eksisterende husdyrbrug ved at friholde et areal omkring husdyrbrug ved udvidelse af Natura 2000-områderne.

Styrelsen har med udtræk fra CHR identificeret alle anlæg med dyr april 2017 og tillagt disse en buffer afhængig af besætningstyper og størrelser, se [kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug](#). Se også den tillagte buffer på kortlaget "Arealer, der friholdes for udvidelser" under "Generelle temaer".

Bufferafstandene angiver radier/cirkler omkring eksisterende husdyrbrug, inden for hvilke habitatområderne ikke vil blive udvidet med kategori 1-natur. Hvis der i forvejen findes kortlagt kategori 1-natur inden for en cirkel, vil det friholdte areal omkring husdyrbruget dog blive tilpasset, så det svarer til den faktiske afstand til denne kortlagte natur, se figuren herunder. For mindre brug har bufferen centrum i stuehuset, for de større midt i anlægget.

Figur 1. Illustration af det areal om eksisterende husdyrbrug der friholdes for udvidelse af habitatområder i forhold til ammoniakfølsom natur. Arealet afhænger af besætningstype og -størrelse samt afstanden til eksisterende kortlagt habitatnatur.

Afstandene er så relativt store, at det de fleste steder kan antages, at der ikke vil være konflikter med eksisterende husdyrbrug. MEN beregningerne **er ikke så nøjagtige, at det kan udelukkes!**

Hertil kommer, at der fremadrettet kan komme begrænsninger i forhold til udviklingsønsker, hvorfor man kan ønske at forsøge at påvirke processen.

Vær derfor ekstra opmærksom omkring husdyrbrug nær nye Natura 2000 områder, hvis :

- Det er tale om meget store produktioner
- Anlæg er beliggende vest/sydvest for nye del-områder
- Særligt lange eller meget spredte staldbygninger
- Hvis der er kumulation med flere andre husdyrbrug i nærområdet
- Højemitterende staldsystemer med mange dyr
- Stalde, der kan have været tomme i april 2017, og derfor ikke har fået en buffer
- Anlæg, hvor bufferen berører (dvs. er korrigeret for) kategori 1-natur, idet bufferen er rund og ikke korrigeret for vindretning, se figur 3
- Nye delområder, der rummer § 3-hede og overdrev (disse afkaster også skrappeste

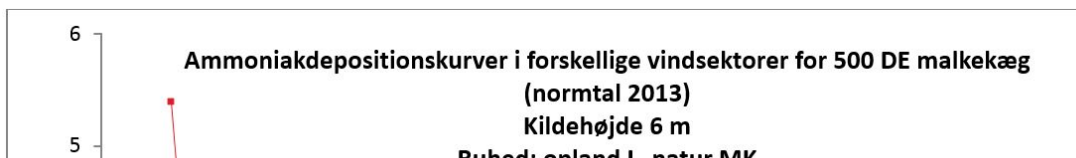
ammoniakkkrav)

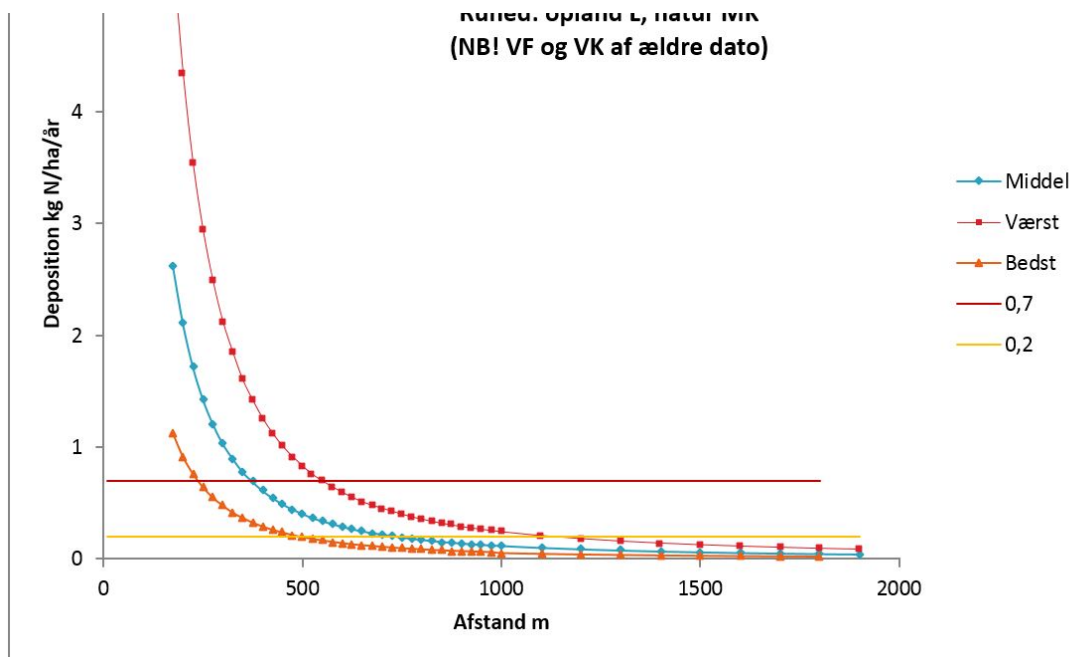

Figur 2. Forslag til nyt delområde (habitatområde) ved Haldager. Bufferen omkring Husdyrbruget syd for området er korrigeret for kategori 1-naturtyper i det eksisterende habitatområde, og det er angiveligt vurderet, at der ikke er nye kategori 1-arealer inden for bufferen i den nye del. Det kan dog ikke udelukkes, at nye kategori 1-arealer længere væk end bufferen kan få betydning for husdyrbruget, idet vindretning har stor betydning for depositionen.

Er der en bekymring for eller konkrete beregninger, der viser, at der kan være husdyrbrug, der alligevel berøres af nye udpegninger, bør der indgives høringssvar under henvisning til, at det ikke er i overensstemmelse med de faglige kriterier og den vedtagne politiske aftale. Det kan udføres konkrete beregninger af et husdyrbrugs depositioner på nye naturarealer i IT-ansøgningssystemet.

Forekomsten af kendte habitatnaturtyper og § 3-beskyttet hede og overdrev i de nye områder er ikke vist i miljøgis, og det rejser naturligvis en bekymring for, om der ved kommende kortlægninger og § 3-registreringer findes nye arealforekomster. Nye områder nær husdyrbrug bør tjekkes for registreringer på [Arealinformation](#). Husk også at vurdere udyrkede/ekstensive arealer på luftfoto, da de § 3-registrerede naturtyper kun er vejledende registreret, og der kan være mangler på kortene.

Figur 3. Betydningen af vindretning for overholdelse af depositions krav til kategori 1-natur.

Der kan også være lodsejere/husdyrbrugere, der p.t. ikke har udfordringer, men som gerne vil forsøge at sikre udviklingsmulighederne på ejendommen ved at indgive høringssvar om yderligere tilretning.

6.2 FRA HABITAT TIL FUGLEBESKYTTELSESOMRÅDE

Anmeldelsesordningen gælder i Natura 2000-områder, hvor lodsejere har pligt til at anmelde en række driftsændringer, inden aktiviteterne iværksættes. Ved konvertering af arealer i habitatområderne, til også at være fuglebeskyttelsesområde udvides anmeldepligten med to yderligere driftsændringer, der kan få betydning for arealanvendelsesmulighederne i områderne:

1. Opdyrkning af vedvarende græsarealer i fuglebeskyttelsesområder
2. Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.

1. Opdyrkning af vedvarende græsarealer i fuglebeskyttelsesområder.

Anmeldepligten indebærer, at arealer, der har ligget vedvarende i græs i mere 5 år og 6 mdr. i de nye områder, ikke kan opdyrkes og omlægges til kornafgrøder uden forudgående anmeldelse til kommunen. Anmeldelsespligten gælder også, selvom græsarealet der ønskes genopdyrket, har været udlagt til natur efter lov om drift af landbrugsjorder, på baggrund af MVJ-tilskud, et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer eller lign. aftale med myndighederne.

Vedvarende græsarealer skal forstås som vedvarende græsarealer i landbrugsmæssig forstand (græs og grøntfoder, herunder kløver), som typisk under normale omstændigheder har henligget som græs i minimum 5 år og 6 mdr. Hvis en lodsejer vil omlægge et vedvarende græsareal i et fuglebeskyttelsesområde for at så nyt græs i, og arealet dermed fortsat vil være et vedvarende græsareal, er det ikke anmeldelsespligtigt efter dette punkt.

2. Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.

Anmeldepligten indebærer, at der ikke uden forudgående tilladelse kan plantes juletræer, flerårige energiafgrøder, levende hegn, vildtremiser o.lign. på landbrugsjord. Pligten gælder også inden for sø- og åbeskyttelseslinjen i Natura 2000-områderne. Lempelserne i naturbeskyttelseslovens § 16 for så vidt angår energipil, overtrumfer *ikke* anmeldepligten.

Driftsændringerne skal anmeldes, for at kommunen kan vurdere, om de påvirker den særlige natur i et Natura 2000-område negativt. Vurderer kommunen fx, at opdyrkning af vedvarende græs kan skade særlige arter eller naturtyper, skal kommunen altid forsøge at lave en ny aftale, der kan begrænse eller forhindre skade. Men hvis det ikke er muligt, skal der træffes en afgørelse, der begrænser eller forhindrer skaden, fx ved at sikre at driften af arealet fastholdes som vedvarende græs. Kommunerne kan ikke pålægge en lodsejer selv at stå for plejen, fx afgræsningen af et areal, men lodsejeren kan blive pålagt fremover at skulle tåle, at kommunen selv står for plejen på arealet, og de indskrænkninger i råderetten over arealet dette medfører. Der betales erstatning for de tab, som sådanne afgørelser medfører. Erstatningen beregnes på samme måde som ved fredningserstatninger - som tab af nedgang i handelsværdien.

Læs mere om [anmeldeordningerne](#) i Natura 2000-områderne.

6.3 MARKER I OMDRIFT FASTHOLDES SOM BUFFERAREALER I NATURA 2000-OMRÅDERNE

Det er tilstræbt, at der ved justeringerne af områdeafgrænsningerne de fleste steder fortsat er omdriftsarealer i form af mindst en mark mellem områdeafgrænsningerne og naturtyperne i områderne. Dette er ikke beskrevet ved de faglige kriterier. Miljøstyrelsen har på interessentmøder begrundet forholdet med:

"MST tilstræber, at der fortsat skal være en mark imellem grænsen og naturforekomster for at sikre en vis buffer. Dette er centralt, fordi EU har fokus på, at Danmark kun har anmeldelsesordninger inden for Natura 2000-områderne, og begrundelsen fra dansk side for dette har været, at der var rigeligt areal inden for til at sikre en buffer."

Baggrunden for fremgangsmåden er tilsyneladende ikke en del af de faglige kriterier godkendt ved politisk behandling, men en alm. bekymring for, om grænsejusteringerne kan godkendes, hvis ikke det indgår. De restriktioner, der fortsat vil gælde ekstraordinært for disse arealer, vil således være alle de anmeldepligtige aktiviteter.

Hvis du ønsker at afgive høringssvar for disse afgrænsninger, skal du således være opmærksom på dette og vurdere, om det kan argumenteres, at gennemførelsen af fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet i sektorlovgivningen er tilstrækkelig i det pågældende område, således at de anmeldte aktiviteter ikke er relevante på arealerne, og de derfor alligevel bør kunne tages ud af området.

6.4 ÆNDREDE OMRÅDEAFGRÆNSNINGERS BETYDNING FOR TILSKUDSMULIGHEDERNE

Herunder beskrives de forhold, som kan have betydning for tilskudsmuligheder i relation til justering af områdeudpegningerne for Natura 2000-områderne.

De tilskudsordninger, som særligt prioriterer områder inden for Natura 2000-områderne, er:

- 5-årigt tilskud til pleje af græs- og naturarealer
- Natura 2000-projektordninger: Rydning af tilgroede arealer og Forberedelse til afgræsning

Prioriteringskriterier for 5 årigt tilskud til pleje af græs- og naturarealer er følgende:

1. Mindst 50 % af marken er beliggende inden for et særligt udpeget Natura 2000-areal til pleje i et Natura 2000-område
2. Der er på marken et sammenhængende område på mindst 0,1 ha, der har en HNV-værdi på 5 eller derover
3. Mindst 50 % af marken er beliggende inden for et Natura 2000-område, og mindst 90 % af markens ansøgte areal er en gentegning af tilsagn
4. Mindst 50 % af marken er en del af et N- eller P-vådområde-projekt under Landdistriktsprogrammet 2007-2013 eller 2014-2020

Arealer, der bliver taget ud af et Natura 2000-område, vil formentligt sjældent ligge inden for de særligt udpegede Natura 2000-områder (da det er disse arealer, der nationalt har den højeste prioritet). Men hvis det sker, vil det konkret betyde, at arealerne vil miste deres prioritering til det 5-årige tilskud til pleje af græs- og naturarealer og ligeledes heller ikke kan komme i betragtning til tilskud under Natura 2000-projektordningerne.

For øvrige arealer beliggende i Natura 2000-områder, men uden for de særligt udpegede Natura 2000 områder, kan arealer i 3. prioriteringsgruppe blive påvirket af de fremtidige muligheder for at søge tilskud, hvis arealerne udgår af Natura 2000-områderne. Her er der tale om arealer, hvor der i de sidste 5 år har været tilskud til plejegræs. Disse arealer vil fremover ikke blive prioriteret til tilskuddet, medmindre arealernes naturværdi godtgør, at de kan prioriteres under 2. prioriteringsgruppe.

Et ønske om fremadrettet at kunne søge tilskud vil som udgangspunkt ikke kunne anvendes som argument for at arealer tages ind i områderne, med mindre det lever op til de faglige kriterier i øvrigt. Det er muligt, at hvis lodsejere af hensyn til tilskudsmulighederne ønsker, at et

areal forbliver inden for området, at Miljøstyrelsens vil overveje at efterkomme dette ønske under visse forudsætninger.

6.5 LAVBUNDSAREALER

Omdriftsjord på lavbundsarealer, der har betydning for og ligger i tilknytning til lavbundshabitatnaturtyper eller arter knyttet til lavbundsområder, er ikke udtaget i forslag til justeringer af områdeafgrænsningen, hvis de vurderes at kunne have betydning for de udpegede typer og arter. Det fremgår ikke hvilke af de mulige, faglige begrundelser, der er anvendt for at fastholde konkrete arealer. Du kan evt. kontakte Miljøstyrelsens regionale enhed for nærmere detaljer.

En stor andel af lavbundshabitatnaturtyperne er truet af unaturlig hydrologi. Et mål om genskabelse af naturlig hydrologi, kan derfor måske være et argument for, at tilstødende lavtliggende arealer fastholdes inden for områdeafgrænsningen. Det kan anbefales at sammenholde lavbundarealer på omdriftsarealer med Natura 2000-planen for området og evt. vandområdeplan. Hvis unaturlig hydrologi er en væsentlig trussel for lavbunds naturtyperne i området, kan det være, at det er et ønske engang at arbejde for en mere naturlig hydrologi, fx ved vandområdeprojekter, restaurering eller lign.

Det kan overvejes, om det er muligt ved høringen at argumentere for, at det ikke er realistisk, at disse arealer nogen sinde kan få betydning for naturinteresserne i områderne, fx ved genskabelse af en naturlig hydrologi eller ekstensivering, pga. meget væsentlige økonomisk jordbrugsmæssige interesser, og/eller fordi der er tale om stærkt modificerede vandområder/pumpelag/tekniske anlæg, hvor det er vanskeligt og meget dyrt at genskabe naturlige forhold.